

als de 'Au-aria' van Jo-Ann ('Au' in alle stem- en stemmingsnuances) werkt plots hulpeloos en droef, als net tevoren de versleten wals bij 'Lente en Zonneschijn' wordt gedanst.

Als ik in deze theaterpuzzle reeksen voorstel, ga ik altijd uit van traditionele handelingspatronen. Ik tracht een paar in zijn diverse stadia te tonen of een bepaalde persoon in haar ontwikkeling. Pina vindt dat vervelend ('Zo is er toch geen geheim meer aan'). Ze wenst een totaalindruk waarbij de toeschouwer de volgorde zélf kan uitzoeken. Daarom verdubbelt ze de scènes, sluit ze deze af in de mate dat ze het ene in het andere verbergt. Veel loopt parallel, commentarieert of overlapt zelfs het ander. Soms gebeuren er tien dingen tegelijk, dan is alles weer op één gebeuren toegespitst. Voor de meeste toeschouwers (en critici) wordt dat allemaal wat te veel omdat ze met het voorstel om het stuk aan mekaar te lijmen niets kunnen aanvangen. Dit is theater zonder gebruiksaanwijzing, zonder voorgegeven structuur en interpretatie, een subjectieve realiteit waar men slechts op subjectieve wijze tegenaan kan.

In het werk van Bob Wilson kan men een gelijkaardige structuur ontdekken. Er is echter een fundamenteel onderscheid dat misschien wel iets met het verschil tussen mannen- en vrouwenkunst te maken heeft. Het

uitgangspunt van Wilson is abstract: een mathematisch exact berekend basispatroon wordt herhaald en gevarieerd. Pina Bausch vertrekt eerder van het persoonlijke. Haar eigen ritme- en associatiegevoeligheid wordt de coördinator van de voorstelling.

Nog steeds knutselt Pina aan het verloop van het stuk. In deze repetitiefase zijn de dansers nog slechts uitvoerders, die hun 'nummertjes' op aanvraag ter beschikking stellen. Dat is vermoeiend voor alle deelnemers,

desondanks blijft de sfeer goed. De eerste 'eilanden' ontstaan; het zijn korte beeldfragmenten, die op zichzelf plausibel genoeg zijn (inhoudelijk en formeel) doch nog geen onderling verband hebben. De tijd wordt krap en een uitstel van de première onvermijdelijk. Het theaterapparaat stak totnogtoe niet af door echte coöperatie en bewijst nu zijn cruciale positie door de moeilijkheden eerder te vergroten dan op te lossen.

*Kontakthoff (Tanztheater Wuppertal)
Foto Ulli Weiss*

